

URZĘDNIK PRAWNIK

w połą-
czeniu
z

PRAWNIK

iem

Wychodzi
10. i 25. każdego miesiąca.

Prenumerata
miejscowa i zamiejscowa
wynosi:

rocznie	5 zł. — st.
półrocznie	2 „ 50 „
kwartalnie	1 „ 25 „
miesięcznie	— „ 45 „
Numery poszczególne	— „ 25 „
po	— „ 25 „
Reklamacja nieopłaconych wolno sa od opłaty pocztowej.	

DWUTYGODNIK

poświęcony sprawom Urzędników wszelkich zawodów.

Redakcja
i administracja
we Lwowie
ulica Teatralna liczbą 9

Ogłoszenia

jednоразowe przyjmują się za opła-
tą 6 centów, kilkorазowe za opłatą
5 centów, od wiersza drobnym
drukem.

Treść: Od Redakcji i Administracji. — Przegląd tygodniowy. (Czynności Rady państwa — Konfiskaty). — Sądownictwo. (Przyczynek do sprawy językowej. — Odpowiedź p. Min. Prażaka na interpelację posła Dra. Magga i tow. — Praktyka sąd. [Zasady orz. n. Tr. s. — w spr. tabul. — w spr. depoz. — w spr. notar. — 147. do 156.]). — Administracja (W sprawie podwyższ. opłaty szkolnej. — Ustawa o patentach. — Normalja administ. [Sprawy lasowe. — Dok.]. — Praktyka administ. [Orzec. minister. — Zasady orz. władz. centr. — orz. Tr. admin. — orz. minister.]). — Stowarzyszenia (Kosowski Towarz. prawnicze. [Zaprosz. na 45. zwycz. wal. zebr.]) — I. og. stow. urz. a. w. mon. [Ruch wrześnieowy]). — Wiadomości potoczne (Perfumy fałszowane — Przysłowia perskie). — Wiadomości urzędowe (Mianow. — Wyszczeg. — Przenies. — Opróżn. pos.). — Ogłoszenia prywatne.

Odeinek: Ustawa drogowa.

Od Redakcji i Administracji.

Z poprzednim numerem rozpoczęliśmy ostatni kwartał tegorocznego wydawnictwa. Usilnie prosimy o nadesłanie zaległych i bieżących należytości prenumeracyjnych.

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY.

Lwów 25. Października 1886 r

(Czynności Rady państwa. — Konfiskaty).

Rada państwa od czasu ponownego rozpoczęcia swych posiedzeń znajduje się jakby w stanie przejściowym. Wszelkie dotychczasowe uchwały, choćby takiej doniosłości, jak uchwalona w Izbie posłów nowela egzekucyjna, i wszelkie obrady wydają się jakby tylko mimochodem, wśród zajęć donioślejszych i oczekiwań prawie gorączkowych, powzięte, — a wszelkie myśli, obrady i czynności w komisjach, klubach i kołach skierowane są w jeden punkt, jakby koncentrujący całą działalność, — w przedłożenia odnoszące się do odnowienia ugody z Węgierską połową monarchii, które jeszcze przed odroczeniem sesji z końcem bm. nastąpić mającej w Izbie posłów mają być uchwalone. Nie rozbieramy tedy na teraz bliżej tych czynności, a ograniczamy się na powyższej, pobieżnej o nich wzmiance.

Konfiskaty pisma naszego mnożą się — uległ takowej także numer poprzedni, a sąd krajowy potwierdził ją odnośnie do artykułu wstępnego pod nap. »Preterowania« — zniósł ją zaś odnośnie do drugiego pod nap.:

«Naszes sądownictwo». Od tej ostatniej części odnośnej uchwały odwołała się ck. prokuratorja, — przeciw pierwszej my wnosimy opozycję.

SĄDOWNICTWO.

Przyczynek do sprawy językowej.

Na jednym z ostatnich posiedzeń komisji językowej depntowany dr. Piener przytoczył szereg rozporządzeń Ministerstwa sprawiedliwości, a to w celu poddania ze stanowiska opozycyjnego krytyce najnowszego rozporządzenia br. Prażaka w kwestji językowej sądów czeskich. Ubolewać należy, pisze *Gaz. Lwów.*, iż dr. Piener pominął w swoich cytatach rozporządzenie, jakie wydał były minister sprawiedliwości, dr. Herbst pod dniem 23 lutego 1868, l. 1124 do prezydów wyższych sądów krajowych we Lwowie i Krakowie. Przytoczenie tego reskryptu byłoby może w innym świetle przedstawiło wzmiankowane najnowsze rozporządzenie ministerjalne. Rozporządzenie to byłego ministra, dr. Herbst, brzmi:

„Zamierzone reformy w postępowaniu cywilnem i karnem pociągnąć muszą za sobą także istotne zmiany obowiązujących obecnie przepisów o języku sądowym w okręgu tamtejszego wyższego sądu krajowego. Ministerstwo sprawiedliwości nie może wprawdzie uważać się za npoważnione do przesądzenia w sprawie postanowień prawnych o języku sądowym, czuje się jednak powołanem i obowiązkiem jż teraz zmniejszyć, o ile jest możebnem, owe trudności, jakie koniecznie wyniknąć muszą w skutek używania w sądach kilku języków, niemniej starać się o to, aby tok spraw sądowych pod względem językowym nie był bez potrzeby utrudniany, a załatwienie spraw nie podlegało przewlekaniu.

„Przyczyniłoby się bez wątpienia do pospiesznego traktowania spraw, podniosłoby dokładność obrad sądowych i wzmogło zaufanie do nich, gdyby także przy sądach I. instancji w tamtejszym wyższo-sądowym okręgu, niemniej przy samym wyższym sądzie krajowym, zarówno, jak to ma miejsce przy sądach po-

wiatowych, w sprawach takich podań sądowych i rozpraw, które, jak na to pozwalają istniejące przepisy, prowadzone są nie w niemieckim, lecz polskim języku (lub ruskim we Lwowie), i w których załatwienie, wyrok, orzeczenie lub decyzja w myśl istniejących przepisów mają być wydawane stronom w tymże języku — gdyby w takich razach jż właścivi referenci sporządzali odnośny wyciąg z aktów, czynili wnioski i motywowali je w tym języku, w którym strona wniosła podanie, lub w którym toczyła się rozprawa, gdyż przy takim postępowaniu które tylko korzyść prowadzenia spraw przynieść może, uniknie się przekładów nchwalonych orzeczeń i ich motywów, które to przekłady dotychczas tyle pochłaniają czasu

„W interesie zatem przyspieszenia toku spraw w okręgu tamtejszego wyższego sądu krajowego, widzę się zniewolonym wezwać świetne prezydium wyższego sądu krajowego, aby zawiadomiło podwładne trybunały sądowe (dla Lwowa, z wyjątkiem czerniowieckiego sądu krajowego), oraz członków wyższego sądu krajowego, że nie tylko nie jest wzbronionem, lecz owszem odpowiadałoby interesom jurysdykcji, aby na posiedzeniach sądowych przy wnoszeniu przedmiotów, których załatwienie według obowiązujących przepisów ma być uskutecznione w języku polskim (lub ruskim, dla Lwowa) — w przypuszczeniu oczywiście, że przepisana ustawą liczba sędziów zna ten język o tyle, aby rozumieć wywód referenta, — referenci i wotanci używali tegoż języka, aby odnośne wyciągi z aktów, oraz referaty wraz z umotywowaniem, były w tym języku układane i aby w tymże języku wyrażane i protokolowane były opinie pojedynczych członków sądowych w wypadku oznaczonym, a wówczas ustałaby również przy wyższym sądzie krajowym potrzeba wydawania rozstrzygnięcia wraz z motywami w 2 językach.

O ile sądy uważają się dotychczas za obowiązane do odmiennego postępowania, zechce świetne prezydium wyższego sądu krajowego w interesie przyspieszenia toku spraw udzielić im odpowiednich instrukcyj i starać się o to, aby siły używane, dotychczas dla uskutoczenia przekładów inne znalazły odpowiednie zajęcie.“

Odpowiedź JE. p. Ministra Prażaka, na interpelację posła dr. Magga i tow.

Na posiedzeniu wysokiej Izby z 5. b. m. zainterpelowali mnie posłowie dr Magg i towarzysze ze względu na wiadomość podaną i rozgłoszoną przez dzienniki praskie, iż ja wydałem do prezydium wyższego sądu krajowego w Pradze rozporządzenie o języku, którego się ma używać w referatach i dekretach sądowych, i stawili w końcu następujące pytania: „Czy prawdziwą jest wiadomość o wydaniu podobnego rozporządzenia? jeżeli zaś jest prawdziwą: czy wtedy Rząd gotów jest zakomunikować Izbie poselskiej treść tego rozporządzenia, objaśniając zarazem dla których okęgów wyższych sądów krajowych rozporządzenie to przeznaczone?“ nareszcie:

„Jak c. k. Rząd może pogodzić wydane rozporządzenie z normami istniejącymi i z poglądami, które dotychczas dzielił także Rząd obecny, w sprawie wyłącznego znaczenia języka niemieckiego dla wewnętrznej służby władz?“

Mam zaszczyt odpowiedzieć na tę interpelację co następuje: Dnia 23. września wydałem wyższemu sądowi krajowemu w Pradze rozporządzenie, którego treść do tej chwili każdy mógł poznać autentycznie z komunikatu zamieszczonego w XX. numerze urzędowego dziennika dla rozporządzeń ministerstwa sprawiedliwości z 6 października r. b. Rozporządzenie to zarządza, iż począwszy od 1 stycznia r. 1887 w wyższym sądzie krajowym we wszelkich wypadkach, gdy stronom interesowanym dekret zakomunikować należy tylko w jednym z języków krajowych, już w wnioskach referentów projekta do tych dekretów i umotywowanie, które stronom interesowanym dać należy, w tym języku powinny być skoncypowane, a tak samo załatwienia postanowione wbrew wnioskowi referenta, w tym języku powinny być ułożone, w którym, wedle istniejących przepisów, stronom interesowanym zakomunikować je należy.

Jeżeli dekret wedle istniejących przepisów w obydwóch językach powinien być wydany,

w takim razie tymczasem pozostaje dotychczasowa praktyka tłumaczeń, które jednakowoż dokonywują się pod odpowiedzialnością referenta i przewodniczącego senatu.

Odpis rozporządzenia zakomunikowałem też prezydium wyższego sądu krajowego w Bernie i wezwałem je, aby się postarało o to, iż by także przy wyższym sądzie krajowym morawsko-szląskim od tego samego terminu po cząwszy, względem spraw, nadchodzących doń z Morawy, tej samej się trzymano praktyki w miarę tego, o ile znajomości językowe odnośnych członków wyższego sądu na to zezwalają.

Rozporządzenie wzmiankowane Ministerstwa sprawiedliwości nie tylko, że nie sprzeciwia się żadnemu przepisowi prawnemu, lecz i owszem postępowanie wedle tego rozporządzenia odpowie daleko bardziej przepisom prawnym patentu cesarskiego z 3 maja r. 1853 o istocie sądowych referatów i postanowieniom o nich, niżeli dotychczasowa praktyka tłumaczenia, która nie polega na żadnej ustawie, a źródło swoje ma wyłącznie w niedostatecznej znajomości języka czeskiego u urzędników sądowych.

W wyższych sądach krajowych w Pradze i Bernie język niemiecki jest językiem wewnętrznej służby.

Pomimo to, ze względu na bezpieczeństwo wymiaru sprawiedliwości sąd ma obowiązek decyzję swoją ustanowić w języku strony interesowanej.

Tak samo wedle rozporządzenia ministerjalnego z 5 czerwca r. 1869, opartego na postanowieniu Najwyższem z 4. czerwca r. 1869. na mocy którego język polski przepisany jest jako język wewnętrznej służby oznaczonych tamże c. k. urzędów dla królestwa Galicji, Łódomerji i W. Księstwa Krakowskiego, w sądach, jeżeli wygotowanie dekretu wedle istniejących ustaw i rozporządzeń w innym niżeli polskim nastąpić powinno języku — o ile możności — referat i obrady w tym języku powinny się odbywać, w którym wygotowanie ma nastąpić.

Tak samo przy wyższym sądzie w Insbruku, dla którego również język niemiecki jest

językiem służby wewnętrznej, w sprawach toczących się po włosku, wnioski dotyczące dekretów, które stronom wydać należy, jako i motywowanie tychże odbywa się wyłącznie w języku włoskim, obrady w tymże języku się toczą a dekrety, które się stronom wydaje, w tym języku bywają zadecydowane.

Zupełnie tedy jest usprawiedliwione, jeżeli praktykę stojącą w sprzeczności z duchem istniejących ustaw, praktykę tłumaczenia dekretów sądowych w wyższych sądach w Pradze i Bernie, znosi się lub przynajmniej na ścisłą konieczność ogranicza.

Jakie rozmiary przybrały te tłumaczenia przy sądzie wyższym w Pradze, tego dowiodą następujące cyfry: W r. 1885 trzeba było przetłumaczyć 8647 dekretów, pomiędzy temi było 7721, które stronom wydano tylko w języku czeskim, gdy tymczasowo liczba tych, które w obu językach wydać należało, a względem których rozporządzenie z 22 września r. 1886 żadnych zmian nie zaprowadza, wynosiła 926.

W liczbie owych 8647 przetłumaczonych referatów było 3546 spraw cywilnych, 4385 rekursów i 716 dekretów w sprawach karnych, gdy zaś w roku 1885 w wyższym sądzie krajowym czeskim ogółem załatwiono 5746 sporów cywilnych i 8300 rekursów, stosunek tłumaczeń do referatów niemieckich ma się w procesach mniej więcej jak $\frac{3}{5}$ do $\frac{2}{5}$ przy rekursach zaś, jak $\frac{4}{7}$ do $\frac{3}{7}$.

Wydając rozporządzenie to w myśl przepisów konstytucji, spełnił Rząd tylko swój obowiązek.

Praktyka sądowa.

Zasady orzeczeń najw. Trybunału sąd.

W sprawach tabularnych.

147. [Do §§. 74 i 76 ust. hip. i do ust. z 23. maja 1883. N. 82 dz. pr. p.]. — Gdy jaka pretensja hipoteczna w dekrecie przyznania spadku jako sporna jest oznaczona, przeniesienie jej tabularne po prawomocności de-

Nowa ustawa drogowa.

Z dniem 1 października b. r. weszła w życie w całym kraju, z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa, uchwalona w Sejmie w r. 1884, a sankejonowana 7 lipca 1885 r. ustawa zmieniająca cały szereg postanowień obowiązującej dotąd ustawy drogowej i to postanowień najważniejszych, bo dotyczących się rozkładu prestacyj i agend organów administracji drogowej.

Według nowej ustawy drogowej prestacje dla dróg gminnych wymierzane być mają w ten sposób, że od każdego numeru domu położonego w gminie wiejskiej lub na obszarze dworskim i od każdej rodziny a względnie partji prowadzącej samoistne gospodarstwo domowe a zamieszkalej w gminie miejskiej, odrabiać należy rocznie cztery dni piesze (dotąd sześć dni stanowiło *maximum*). Kto opłaca podatek bezpośredni przypisany w gminie lub na obszarze dworskim, niszczać ma rocznie (czego dotąd nie było) oprócz prestacji powyższej jeszcze 3 prc. dodatku do podatków bezpośrednich. Obszar dworski wydawać będzie i nadal potrzebny materiał w drzewie, ale tylko

o tyle, o ile przeciętna wartość tegoż nie przewyższa w ciągu roku 5 prc. dodatków do opłacanych przez obszar dworski podatków bezpośrednich. Nowa ustawa zaprowadza osobny przez radę powiatową corocznie dotować się mający powiatowy fundusz dróg gminnych, z którego pokrywane będą niedobory powstające z niedostateczności prestacyj i innych źródeł funduszy dróg gminnych na budowę i utrzymania tychże dróg. Oto najgłośniejsze zmiany, które wprowadza nowa ustawa drogowa w kierunku prestacyjnym. W zakresie działania organów administracji drogowej wprowadza nowa ustawa tę ważną zmianę, że wyposaża władze autonomiczne w daleko szersze niż dotąd atrybucje administracyjne i nadzorcze.

Blizsze określenie postępowania wykonawczego, mianowicie porządku i toku agend administracyjnych, oraz terminów tych agend i środków egzekucyjnych zastrzegła nowa ustawa drogowa regulaminowi, przez Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym wydać się mającemu. Regulamin ten jest już ułożony i ogłoszony w dzienniku ustaw krajowych przed wejściem w życie nowej ustawy drogowej. Podajemy z niego ważniejsze postanowienia

dające w zarysie obraz nowego, a raczej przekształconego aparatu administracji drogowej i jej głównych funkcyj.

Dla obliczenia prestacyj, jakiemi każda gmina w ciągu roku rozporządzać może, obowiązany jest zarząd drogowy (składający się z zwierzchności gminnej i przełożonego obszaru dworskiego) układać spisy kontrybuentów do prestacji obowiązanych, mianowicie na wsi według numerów domów, w miastach zaś według rodzin, względnie partyj samoistnych, gospodarstwo prowadzących. Spisy te układane będą co trzy lata, i to najdalej do 15. grudnia ostatniego roku trzeciecia, według stanu, jaki się znajdował w gminie i na obszarze dworskim dnia 31. grudnia roku poprzedniego. Jeden egzemplarz spisu otrzyma wydział powiatowy, dla wykonywania kontroli w ustawie przepisanej. W miastach, które opłacają podatek domowo-czynszowy, i dla których wydana jest ustawa budownicza z 28. kwietnia 1882 (obecnie miasta: Brody, Biła, Buczac, Gorlice, Jasło, Przemyśl, Nowy Sącz, Rzeszów, Sanok, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wieliczka, Podgórze), prestacje zamienione będą, według ceny przez Radę powiatową ustanowionej, na pieniądze, więc spisy powyżej wskazane,

kretnu z urzędu nie może być skuteczne, ponieważ po myśli §. 2. pow. ust. wpisy tabularne z urzędu wtenczas tylko zarządzić należy, gdy przypuszczenia, pod którymi one nastąpić mają, skonstatowane zostały w formie dla wpisów wymaganej. — (Orz. n. Tr. s. z 4. lut. 1885 r. l. 1056. — Pr. cz. str. 455 z r. 1886)

148. [Do §§. 83 do 85 i 92 ust. hip.]. — W wypadkach, w których rozchodzi się o uzyskanie prenotacji hip. na rzecz erarjum, muszą także wniesienia (noty, odezwy) o prenotacje mieć owe wymogi formalne, które powołane powyżej przepisy postanawiają. — (Orz. n. Tr. s. z 23 wrześ 1884 r. l. 10946. — Z. f. Not. n. 23 z r. 1886).

149. [Do ust. z 25. lipca 1871 r. N. 96 dz. pr. p.]. — W postępowaniu sprostowawczem także spóźnione przedstawienia i rekursy według §. 11. postępow. w spr. niesp. mogą być uwzględnione; ponieważ pow. §. 11. uznaniu sędziego pozostawia, czy także po upływie terminu uwzględnić ma przedstawienia i rekursy w wypadkach w których zarządzenie da się jeszcze zmienić bez szkody dla trzeciej osoby. — W danym wypadku przypuszczenie to zachodzi w zupełności, ponieważ o odrzuceniu zgłoszonych przez R. roszczeń do własności nikogo więcej nie uwiadomiono, przeto wcale twierdzić nie można iżby zmiana tego zarządzenia ze szkodą dla kogo miała być połączoną, a nawet w tym względzie postępowanie ustawą z 25. lipca 1871 r. N. 96 dz. pr. p. przepisane osoby trzecie w sprawie interesowane w zupełności ochrania; ponieważ dalej odrzucenie zgłoszenia li tylko z powodu wcale nieznacznej formalnej wady, która z łatwością da się usunąć, nastąpiło; przeto okoliczności w wypadku niniejszym zachodzące takiego są rodzaju, że wskazanem jest zrobić użytek z uznania sędziowskiego powołanym §. 11. dopuszczonego. — (Orz. n. Tr. s. z 15. wrześ. 1885 r. l. 9409. — Prz. s. i a. N. 23 z r. 1886).

150. [Do §. 5 pow. ust.]. — Nie można przychylić się do prośby o zastawne opisanie, względnie o rozszerzenie już przeprowadzonego i do wiadomości sądu przyjętego egzekucyjnego

opisania zastawnego nieruchomości, jeżeli dla tejsze wprowadzie po wniesieniu podania egzekucyjnego, jednak jeszcze przed załatwieniem onegoż utworzono wykaz hipoteczny. — Dochodzeniami dodatkowo zarządzonemi sprawdzono, że księga gruntowa dla gminy H. nowozałożona z dniem 1. czerwca 1884 r. została otworzoną i w użytek wprowadzoną, jak też, że owa nieruchomość, na której ma być uzyskanem egzekucyjne prawo zastawu, jest przedmiotem tejsze księgi gruntowej. Okoliczności te pociągają za sobą według §. 5. ust. z 25. lipca 1871 r. N. 96 dz. pr. p. ten skutek prawny, że od dnia utworzenia nowej ks. grunt. prawo zastawu na nieruchomości nią objętej li tylko przez wpis tabularny mogą być nabyte, nie zaś w drodze opisania zastawniczego. — (Orz. n. Tr. s. z 17. czerwca 1886 r. l. 6896. — Prz. s. i a. N. 30 z r. 1886).

151. [Do §. 6 pow. ust.]. — Zaniechane przy sposobności założenia nowej ks. grunt. zgłoszenie prawa rzeczowego nie pociąga za sobą utraty tego prawa. — Gospodarstwo gruntowe przyznano na własność A. i oddano mu je w posiadanie; okoliczność zaś, że przy założeniu nowej ks. gr. dla tego gospodarstwa zaniechał on zgłosić swe prawo własności, i że według §. 11. ust. z 25. lipca 1871 r. N. 96 dz. pr. p. B. i C. zapisano, nie ma znaczenia. Albowiem zaniechane w czasie należytym w postępow. sprostowawczem zgłoszenie pociąga za sobą według §. 6 pow. ust. utratę prawa dochodzenia pretensyj zgłosić się miały przeciw osobom trzecim, które prawa tabularne w dobrej wierze nabyły; gdy zaś ustawa nie postanawia, że niezgłoszenie prawa pociąga za sobą jego utratę, przeto nie może być mowa o utracie tych praw, póki one są zaskarżalne. To samo wtenczas także się znaczy, gdy według przepisu §. 10. zgłoszone prawo zanotowano, adnotację jednak z powodu zaniechania terminu do wytoczenia sporu, wykreślono, B. i C. nie mogą tedy li tylko na tem się opierać, że ich prawa spółwłasności w ks. grunt. zostały zapisane. — (Orz. n. Tr. s. z 26 marca 1886 r. l. 3127. — Prz. s. i a. N. 25 z r. 1886).

osobiście lub przez zastępców odpowiednich należyte wykonanie robót i dostaw drogowych, prowadzić dokładną ewidencję zużytych w ciągu roku prestacji i spłat pieniężnych, oraz przestrzegać, ażeby fundusze pochodzące z przymusowego wykupna nieużytych w ciągu roku prestacji tudzież nieużyte spłaty pieniężne, zostały wcielone do powiatowego funduszu dróg gminnych, w terminie przepisany.

Zarząd drogowy winien, przy powoływaniu do wykonywania czynności poniżej wskazanych, baczyć na to, ażeby nastąpić mające po ukończonym roku przymusowe wykupno prestacji, ile możliwości nie dotykało takich kontrybuentów, dla których spłata byłaby uciążliwszą aniżeli uiszczenie prestacji w naturze.

Kolej w jakiej i dzień w którym kontrybuceni powoływani być mają w ciągu roku do wykonania roboty prestacyjnej, oraz rodzaj tej roboty, bądź około drogi lub mostu, bądź też w lesie, kamieniołomie, kopalni piasku i t. p. skutecznie się mającej, przepisuje zarząd drogowy, oraz wyznacza tych kontrybuentów, którzy w myśl ustawy obowiązani są do uiszczenia prestacji ciągłej, czy to do dowozu materiału drewnianego, czy też do dostawy kamienia,

W sprawach depozytowych.

152. [Do §. 47. rzp. min. z 16. listop. 1850 r. N. 448 dz. pr. p.]. — Odległość miejsca zamieszkania strony od siedziby urzędu depozytowego, nie jest jeszcze dostatecznym powodem, by w zastosowaniu wyjątkowego postanowienia ustępu 2. rzp. min. z 23. września 1858 r. N. 160 dz. pr. p. depozyt wydać stronie prywatnej wspomnianem także wyjątkowym odesłaniem jej takowego, ponieważ podniesienie depozytu z urzędu depozytowego także przez należycie legitymowanego i sądowi oznajmionego pełnomocnika nastąpić może. — (Orz. n. Tr. s. z 13. stycz. 1885 r. l. 216. — Z. f. Not. n. 27 z r. 1886 — Pr. cz. str. 350 z r. 1886).

W sprawach notaryalnych.

153. [Do §. 183. ces. pat. z 21 maja 1855 r. N. 94 dz. pr. p.]. — Nieuzasadnione usuwania się od przyjęcia poleceń sądowo-komisarskich sąd odnośny karcieć może czynieniem uwag i wytknięć. — (Orz. n. Tr. s. 19 lipca 1871 r. l. 8405. — Z. f. Not. n. 22 z r. 1886).

154. [Do §§. 27 i 28 tamże]. — Przyznanie kosztów notariuszowi jako komisarzowi sądowemu przyznać się mających zaraz powinno nastąpić i nie powinno być zależnem uczynione od wyniku zarządzonych dochodzeń; jak skoro notariusz akta spadkowe sporządził i przedłożył, żaden nie zachodził powód wstrzymania się z przyznaniem kosztów. — (Orz. n. Tr. s. z 24. marca 1886 r. l. 3013. — Prz. s. i a. N. 24 z r. 1886).

155. [Do §. 164 ust. notar.]. — Choćby nawet najw. Tr. s. jako senat dyscyplinarny w ostatniej instancji wydał orzeczenie, to mimo to do zezwolenia na wykreślenie nagany senat dyscypl. sądu wyższego jest właściwym. — (Orz. n. Tr. s. z 5. sierp. 1885 r. l. 8764. — Z. f. Not. n. 23 z r. 1886).

156. [Do ust. z 25. lipca 1871 r. N. 76 dz. pr. p.]. — Przyrzeczenie posagu przez osobę trzecią, zatem także przez ojca lub matkę narzeczonej, narzeczonemu dane, musi, aby było ważnem i zaskarżalnem, w formie aktu

zamiast prestacji w naturze, wykazywać mają dla każdego kontrybuenta (rodziny, względnie partii samoistne gospodarstwo prowadzącej) ekwiwalent w pieniądzu. Ekwiwalent ten, na podstawie specjalnej uchwały rady gminnej, rozkładany będzie na pojedynczych kontrybuentów w formie dodatków do podatków bezpośrednich.

Gdy w myśl nowej ustawy drogowej prestacje w robocie przepisane w tejsze ustawie mają być rok rocznie zużyte w miarę potrzeby, nieużyte zaś w ciągu roku spłacone według cen wykupna do dni 30 po ukończonym roku, a kwota pieniężna ztąd jakoteż z nieużytych spłat pieniężnych powstała, ma być wniesiona bez zwłoki do kasy wydziału powiatowego na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych, przeto obowiązkiem zarządu dróg gminnych będzie stosować się ściśle do rzeczywistych potrzeb drogowych, uzasadniać je w preliminarzach, czuwać pod własną odpowiedzialnością nad tem, ażeby prestacje i spłaty pieniężne czyli dochody z wykupna prestacji w ciągu roku wpływające, używane były w sposób należyty i nie ulegały marnowaniu, wskutek niewłaściwie zarządzanej, albo źle lub niedbale wykonanej roboty, dozorować w tym celu

piasku lub innych materiałów potrzebnych do budowy lub utrzymania drogi, przyczem wolno zarządowi drogowemu użyć roboty ciągłej do dostawy materiałów znajdujących się w innej miejscowości, z warunkiem, że dostawa ta skuteczną być może w ciągu jednego dnia.

Władza zarządzająca drogami gminnymi, oznaczy dla każdej roboty, tak pieszej jak też ciągłej w pierwszym rzędzie robotę na wymiar skutecznie się mającą, przez kontrybuenta powołanego do prestacji w naturze, robotę zaś podług dni liczoną, dopuszczać będzie tylko wyjątkowo, jedynie w tych wypadkach, w których robotę wymiarowa nie da się zastosować. Podstawą do oznaczenia roboty na wymiar tak pieszej, jakoteż ciągłej, jest ilość roboty jaka w ciągu jednego dnia z uwzględnieniem różnicy pomiędzy letnią a zimową porą roku oraz z uwzględnieniem potrzebnego wyczynku, przeto z jednej strony bez przeciążenia, z drugiej zaś bez marnowania czasu, zdolnemi do pracy siłami, wykonaną być może. W razie wniesienia reklamacji przeciw oznaczonemu przez zarząd drogowy wymiarowi roboty, orzeka wydział powiatowy, zastosowując, w razie wątpliwości, przepisy analizy cen wydanej przez c. k.

notarjalnego być uczynionem. Tak samo i do ważności przyrzeczenia przez matkę córce danego i przez też przyjętego, dania tejże posagu w razie jej wyjścia za mąż, potrzebnym jest akt notarjalny, ponieważ §. 1220 kod. cyw. umieszczonym jest w rozdz. 22. prawia-cym o umowach małżeńskich (Ehepacten), a takie przyjęte przyrzeczenie także jest umową, którą ze względu na zamierzone małżeństwo o majątek zawarto (§. 1218 k. c.); nie jest to tedy do woli stron pozostawionem, takie nie w prawie przepisanej formie zawarte umowy, których ważność w ogólnym interesie od zdziałania ich w formie aktu notarjalnego jest zawisła, czyni-ć prawnie obowiązującami przez zaniechanie wniesienia zarzutu ich nieważności; owszem sędzia z urzędu swego jest obowiązany, badać prawną ważność takiej umowy według powołanej wyżej ustawy. — (Orz. n. Tr. s. z 31. marca 1886 r. l. 2990. — Jur. Bl. n. 24 z r. 1886).

ADMINISTRACJA.

W sprawie podwyższenia opłaty szkolnej.

(*Audiator et altera pars.*)

W dziale poświęconym sprawom pu-blicznego wychowania, którego spółpra-cownikami są doświadczeni i wybitniejsi pedagogzy, omawia *Neue Fr. Presse* znane rozporządzenie p. Ministra Gautscha w spra-wie podwyższenia opłaty szkolnej w szko-łach średnich Autor artykułu pochwała w zupełności to rozporządzenie, a zdanie swoje objaśnia datami statystycznymi i po-piera następującymi argumentami:

1) Podwyższenie opłaty szkolnej zmniej-szy nienaturalny przypływ uczniów do gim-nazjum.

2) Uczniom ubogim, pozbawionym ta-lentu, ntrudni uczęszczanie do gimnazjów w ich własnym interesie.

3) Ubodzy uczniowie utalentowani, zo-staną nie tylko uwolnieni od opłaty szkol-nej, ale będą mogli otrzymywać stypendja

znaczniejsze, niż dotąd. P. Minister Gautsch bowiem już w Izbie poselskiej zapowiedział iż postara się o to, aby mniejsze stypen-dja połączone w większe całości i aby tak powiększone stypendja udzielane bywały tylko dzielnym, pełnym talentu i ubogim uczniom. Autor zwraca w tem miejscu tyl-ko uwagę, czyby się nie dało tak zarzą-dzić aby ubodzy a pilni i utalentowani uczniowie już w pierwszym półroczu pierw-szej klasy mogli być uwolnieni od cię-żaru opłaty szkolnej. Już w grudniu moż-naby sobie wyrobić sąd o talencie i za-chowaniu się takich uczniów.

4) Przez powiększenie opłaty szkolnej zmniejszy się liczba uczniów w gimnazjach, co wyda złote owoce. Najprzód bowiem uchylonem zostanie grożące niebezpieczeństwo wykształconego proletariatu, a następnie nauka będzie mogła być udzielaną z większą korzyścią, gdyż materiał uczniów będzie lepszy, wymagania będą mogły być sta-wiane z większą ścisłością, klasyfikacja nie będzie się kępowała żadnymi względami.

Autor kończy swój artykuł temi sło-wy: „Najnowsze rozporządzenie o opłacie szkolnej możemy z radością powitać w in-teresie dobrobytu ludu, zrównania ekono-micznych sprzeczności, podniesienia nauki gimnazjalnej, i wzmocnienia szkół wydzia-łowych i przemysłowych, a wyrażamy ży-czenie i nadzieję, że zbawienne skutki tego rozporządzenia rychło się okażą.“

Ustawa o patentach.

Ze strony dobrze poinformowanej do-noszą, iż na razie niema widoków, aby równocześnie z przedłużeniem cłowo han-dlowego związku, rozpoczęła obowiązywać nowa ustawa o patentach (w miejsce usta-wy z r. 1852 o przywilejach wynalazków). Rokowania, jakie prowadzili nad sprawą reformy ustawy o patentach delegaci obu Ministerstw handlu, postąpiły wprawdzie dość daleko i mogłyby być niebawem ukoń-czone, w ostatnich jednak czasach oświad-

czyło węgierskie ministerstwo handlu Rza-dowi austriackiemu, iż będzie rzeczą nie-możliwą projekt ustawy o patentach prze-prowadzić w ciągu przyszłego roku przez wszystkie stądja nstawodawstwa węgier-skiego, albowiem sejm obecny absorbowa-nym jest całkowicie pracami ugodowemi, z którymi nstawa o patentach nie pozosta-je w żadnym koniecznym związku. Zresztą artykuł 16 dawnego związku handlowego będzie przyjętym bez żadnej zmiany do nowego związku, skutkiem czego będzie można w czasie trwania tego związku przy-stąpić każdej chwili w obu połowach Pań-stwa do reformy ustawy o ochronie wynalazków. W końcu należy uwzględnić i tę także okoliczność, iż w przyszłym roku przypadają wybory do Izby deputowanych Sejmu węgierskiego, a przeto obecna Izba przy najlepszych chęciach nie mogłaby tak pospiesznie pracować, aby ustawa o pa-tentach rozpoczęła obowiązywać już 1 sty-cznia 1888 roku.

Normalja administracyjne.

Szkody lasowe.

(Dokończenie).

Wykarczowanie części lasu na Podolu galicyjskim może być tylko w razie komasacji i aron-dacji posiadłości leśnych i ekonomicznych dozwolone.

Względny doniosłego znaczenia, tak na stosunki klimatyczne podolskiej okolicy, jak i na kulturę krajową i dobro ogółu, wymagają, aby resztki rozległych niegdyś obszarów le-snych tak zwanych Miodoborów w powiatach Podola galicyjskiego jak najstaranniej utrzymywano i pielęgnowano. Lasy tamtejsze stanowią bowiem naturalną ochronę ziemi od suchych wiatrów wschodnich, mają przeto tak z tego względu jak i z uwagi na swój wpływ na stan wilgoci atmosferycznej żywotne znaczenie dla ubogiej w lasy okolicy tamtejszej. Zna-czne zmniejszenia, jakim dotąd te obszary le-

Namiestnictwo dla budowli drogowych i wodnych w Galicji.

Ponieważ w myśl ustawy drogowej, każdy obowiązany do prestacji w robocie, może się od niej wykupić spłatą jej war-tości, na podstawie ceny corocznie przez Radę powiatową ustanawiać się mającej, przeto zarząd drogowy winien ogłosić nale-życie mieszkańcom gminy i obszaru dwor-skiego najpóźniej w 8 dni po otrzymaniu uchwały ustanawiającej cenę wykupna prestacji, że należytość przypadająca na rok następny, tytułem spłaty powyższej przyjmowaną będzie tylko przez przeciąg sześciu tygodni, licząc od dnia ogłoszenia ceny wykupna. Jeżeli kontrybuent zamieszkały w gminie lub na obszar e dworskim nie odrobi prestacji w sposób wskazany w regulaminie, lub jeżeli nie spłaci presta-cji w terminie oznaczonym, natenczas winien zarząd drogowy w pierwszym razie bez zwłoki, w drugim zaś razie w miarę potrzeby, wykonać robotę na koszt kon-trybuenta.

Obszar dworski winien wydać materiał drewniany potrzebny do budowy i utrzy-mania dróg gminnych na terytorjum gmi-ny, wraz z obszarem dworskim jedną stanowiących miejscowość, w takiej ilości

i jakości, jaka się według preliminarza dro-gowego przez wydział powiatowy skontro-lowanego w ciągu roku potrzebna okaże, jednakże o tyle tylko, o ile wartość drzewa obliczona według cen przez Radę powia-tową ustanowić się mających, nie przekra-cza 5 proc. dodatków do podatków bezpo-srednich przez obszar dworski opłacanych. Gdyby wartość potrzebnego na jeden rok materiału drewnianego przewyższała owe 5 proc., natenczas stanowić będzie Rada powiatowa o sposobie dostarczania tej nad-wyżki materiału jakoteż o pokryciu z po-wiatowego funduszu dróg gminnych jej war-tości, obliczonej według przeciętnej ceny w powiecie, osobno dla drzewa twardego a osobno dla drzewa miękkiego oznaczyć się mającej.

Należytość przyznana obszarowi dwor-skiemu na pokrycie nadwyżki wartości materiału drewnianego o ile nie nastąpi wykupno, wyplacona mu będzie po przed-stawieniu dowodów uiszczenia tej powin-ności, a najdalej z końcem każdego roku.

Przy obliczeniu potrzebnej ilości i ja-kości materiału drewnianego, baczyc należy na bezpieczeństwo i dogodność komunikacji. W razie różnicy zdań pomiędzy zwierz-chością gminną lub organem wydziału po-

wiatowego a przełożonym obszarowi dwor-skiego co do ilości, jakości i rozmiarów materiału potrzebnego, orzeka wydział powiatowy.

Do dowozu materiału drewnianego uży-wać należy w pierwszym rzędzie prestacyj w robocie ciągłej. Jeżeli prestacje te i do-chody z wykupna prestacyj wpływające w ciągu roku do miejscowego funduszu dróg gminnych nie są dostateczne do pokrycia potrzeb powyższych, natenczas wyznaczy wydział powiatowy stosowny zasiłek z po-wiatowego funduszu dróg gminnych.

Oprócz powyżej wskazanego zasobu dróg gminnych wpływają do miejscowego funduszu dróg gminnych, dochody z innych jeszcze źródeł, jak n. p. z myta drogowego, mostowego i przewozowego, z myta kopyt-kowego, ofiar dobrowolnych bądź w pie-niądzach, bądź też w robocie, materiale i gruntach, datków z powodu niezwykłego zużycia drogi, dochody ze sprzedaży gruntu drogi gminnej zaniechanej, ze sprzedaży narzędzi lub materiałów nieużytecznych, z wynagrodzenia szkód wyrządzonych na drogach gminnych w skutek przekroczeń przepisów policji drogowej i t. d. Jeżeli wymienione dochody mają specjalne prze-znaczenie dla pewnej drogi lub dla pewnego

śne uległy, spowodowały dotkliwy brak drzewa, czego dowodem są wysokie ceny drzewa w powyższej okolicy, które zmuszają ludność rolniczą do zastępowania opału słomą i materiałami nawozowymi z dotkliwą ujmą dla uprawy ziemi. Z uwagi więc na te okoliczności ogólnego znaczenia, okazuje się wszelkie dalsze uszczuplenie owych obszarów leśnych nie tylko jako niezgodne ze względami na dobro ogółu, lecz nawet szkodliwe ze względów klimatycznych i kultury krajowej. Wobec tych stosunków przestoczenie gruntu leśnego na inny rodzaj uprawy może być usprawiedliwione li tylko w takim wypadku, gdzie względy na komasację i arondację posiadłości leśnych i ekonomicznych dozwalają wykarczowania pewnej przestrzeni leśnej w zamian za poddanie kulturze leśnej przestrzeni w uprawie ekonomicznej będącej. Pomimo to dostrzega Namiestnictwo, że nie jednokrotnie wydają Starostowie tych okolic pozwolenia do karczowania nawet znacznie większych przestrzeni lasów bez należytego uwzględnienia tych stosunków na podstawie nienasadnionych zdań znawców. Wydane na takich podstawach orzeczenia pociągają za sobą ten skutek, że Namiestnictwo widzi się zmuszonym uchylać je z urzędu jako niezgodne ze względami publicznymi. Aby temu na przyszłość zapobiedz i umożliwić należyte ocenienie spraw tego rodzaju ze stanowiska ogólnego, nim dojdą do orzeczenia w I Instancji, poleca się p. Staroście, aby odtań w każdym wypadku załatwienia prośby o pozwolenie na odcięcie gruntu uprawie leśnej, jeśli zamierzonym będzie udzielenie takiego pozwolenia, zasięgał przed wydaniem orzeczenia opinii c. k. kraj. Inspektora lasów i w tym celu przedkładał akta przeprowadzonego dochodzenia c. k. Namiestnictwu, co jednakże nie uwalnia p. Starosty od przedkładania Namiestnictwu prócz tego odpisów orzeczeń, a w danym razie i aktów dochodzenia w razie wydania pozwolenia na karczunek stosownie do rozporządzenia z dnia 18. marca 1873 l. 11371 i 30. kwietnia 1874 l. 18287. (Ok. Nam. z 26. kwietnia 1878 l. 11323).

przedmiotu drogowego, winny być w całości na ten cel użyte. — Wydatki na miejscową służbę drogową i na narzędzia drogowe do miejscowego użytku służące, a nie należące do zwykłych narzędzi gospodarczych, których dostarczają sami robotnicy prestatcy odbywający, mają być pokryte przede wszystkim środkami miejscowego funduszu dróg gminnych. Gdyby źródła miejscowego funduszu dróg gminnych nie wystarczały na pokrycie potrzeb należytego utrzymania tychże dróg w pewnej miejscowości, natenczas na żądanie zarządu drogowego oraz po zbadaniu stanu rzeczy przez wydział powiatowy i przekonaniu się o rzeczywistej potrzebie pokryty będzie niedobór zasiłkiem z powiatowego funduszu dróg gminnych.

Powiatowy fundusz dróg gminnych powstaje: 1) z 3prc. dodatku do podatków bezpośrednich przepisanych w ustawie drogowej co do obszarów dworskich; 2) z dochodów z wykupna nieużytych w ciągu roku prestatcy i z nieużytych spłat pieniężnych; 3) z potrzebnej dotacji, którą obowiązana jest Rada powiatowa uchylać corocznie, na podstawie preliminarza przedłożonego przez wydział powiatowy.

Z powiatowego funduszu dróg gminnych mają być pokrywane niedobory powsta-

Zmiana jednostki miary oznaczonej do oszacowania szkód lasowych.

Rozporządzeniem Ministerstwa rolnictwa, spraw wewnętrznych i handlu z dnia 5. sierpnia 1878, ogłoszonym w dzienniku ustaw państwa z r. 1878 pod Nr. 109 zmienioną została jednostka miary, oznaczona w §. 5. zasad co do oszacowania szkód lasowych. (Dodatek D. do ust. lasowej).

Przy zastosowaniu zasady §. 5. postępować należy z wielką ścisłością, inaczej bowiem przy oszacowaniu na tej podstawie można dojść do wyników, które przewyższają rzeczywistą szkodę bardzo znacznie i o wiele więcej, aniżeli przewidziana w ustawie, przy oszacowaniu według taryfy nieunikniona, różnica może wynosić.

W poszczególnych zatem wypadkach, gdy zachodzi potrzeba przeprowadzenia oszacowania według zasady §. 5. dodatku D. do ustawy lasowej, a właściwie według ustępni powołanego rozporządzenia ministerjalnego z 5go sierpnia 1878 l. 109 Dz. u. p., należy z jak największą dokładnością zbadać daty, na których opiera się oszacowanie; a to tem bardziej, im większą jest uszkodzona przestrzeń, za którą poszkodowany żąda wynagrodzenia. (Ok. Nam. z 2. Września 1878 l. 42708)

Rewizja urzędowych taryf lasowych.

Reskrypsem z dnia 14. listopada 1878 l. 11497 rozporządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa, aby:

1. przy odnowieniu taryfy szkód lasowych w myśl §. 76. ustawy lasowej odnowione taryfy przed stanowczym przyjęciem i ułożeniem przesyłane były c. k. krajowemu Inspektorowi lasów dla rewizji co do dokładności poszczególnych pozycji taryfowych i wyrównania nieusprawiedliwionych różnic z podobnymi pozycjami powiatów ościennych,

2. przedsięwzięto dodatkowo taką rewizję ułożonych już taryf lasowych, które sporządzone zostały bez współdziałania c. k. krajowego Inspektora lasowego.

jące wskutek niedostateczności prestatcy miejscowych funduszy dróg gminnych do pokrycia kosztów budowy utrzymania tych dróg, a mianowicie: a) nadwyżka przeciętnej wartości materiału drewnianego; b) koszt dowozu materiału drewnianego o ile inne źródła na ten cel przeznaczone nie są dostateczne; c) koszt wywłaszczenia gruntów, kamieniołomów, kopalń piasku i t. p. niemniej też koszt dostawy kamienia i innych materiałów potrzebnych do zabudowania lub poprawy ważniejszych dróg gminnych, o ile na opędzenie wydatków nie wystarczają środki miejscowego funduszu dróg gminnych; d) koszt zakupna żelazniwa potrzebnego do budowy mostów, niemniej też koszt robót wymagających specjalnych wiadomości zawodowych, i w ogólności wszystkie wydatki w gotówce potrzebne na rzecz budowy, uregulowania i utrzymywania dróg gminnych tudzież spowodowane nadzwyczajnymi wypadkami elementarnymi na tych drogach, o ile nie znajdują pokrycia w zasobach miejscowego funduszu dróg gminnych, jako to: e) płace powiatowych drożników wędrownych ustanowionych dla dozoru dróg gminnych i w ogólności wydatki połączone z opłaceniem powiatowej służby drogowej potrzebnej do skutecznego nadzoru

W myśl tego rozporządzenia poleca się c. k. Staroście co następuje:

Z rozpraw karnych w sprawach lasowych doszło Namiestnictwo do przekonania, że Starostwa z małymi wyjątkami nie przedsiębrały rewizji urzędowych taryf lasowych pomimo że w wielu miejscach od roku ich założenia ceny drzewa, produktów lasowych i robocizny bardzo się zmieniły, a w tych powiatach, gdzie na podstawie rewizji sprostowano taryfy lasowe, nie są one zastosowane do miar metrycznych; zachodzi zatem wszędzie potrzeba przeprowadzenia rewizji taryf lasowych i przerobienia ich z zastosowaniem ich do miar metrycznych.

Polecam zatem Staroście, aby niezwłocznie zestawili cenniki drzewa, innych produktów leśnych i robocizny z ostatnich lat sześciu i zaprosiwszy dwóch najzdolniejszych i najdoświadczniejszych leśników powiatu, z ich pomocą ułożył a względnie przerobił dla powiatu jedną lub jeżeli zachodzi potrzeba dla części powiatu odrębne taryfy lasowe z zastosowaniem miar metrycznych. (Ok. Nam. 7. Grudnia 1878 l. 61410).

Praktyka administracyjna.

Orzeczenia ministerjalne.

Frzyrzeczenie przyjęcia do tutejszej gminy nie jest niezbędnym wymogiem do osiągnięcia nadania obywatelstwa austriackiego.

Gmina W w Styryi wniosła 25. lutego 1884 r. do starostwa pow. B. o dochodzenie i sprawdzenie przynależności państwowej i gminnej 18. letniego Konrada K., w jej okręgu bez karty swojszczyzny przebywającego, wskazując, że tenże prawdopodobnie z Hanoweru pochodzi. Dochodzenia w tym względzie wdrożone wykazały, że Konrad K. jest słubnym synem robotnika Fryderyka K., który urodził się w r. 1844 w Beneschau i od r. 1873 mieszka w gminie K. w Styryi, jednak także nie jest w posiadaniu karty swojszczyzny. Fryderyk K. jest słu-

nad budową i utrzymaniem rzeczonych dróg w obrębie całego powiatu; f) koszt zakupna i konserwacji narzędzi drogowych potrzebnych do wykonywania i utrwalenia robót na drogach gminnych w obrębie całego powiatu; g) koszt wzorów i druków potrzebnych dla skutecznej administracji dróg gminnych oraz dla kontroli nad ich funduszami.

W każdej miejscowości winien zarząd dróg gminnych obok dziennika kasowego zaprowadzić i utrzymywać pamiętnik drogowy, mający zawierać daty co do stanu prestatcy, funduszy, robót potrzebnych lub już wykonanych itp.

W celach subwencjonowania dróg z funduszu krajowego, podzielone być mają drogi gminne w każdym powiecie na ważniejsze i mniej ważne. Podziału tego dokonywa Rada powiatowa, po wysłuchaniu zdania odnośnych Rad gminnych i przełożonych obszarów dworskich. Droga zbudowana lub uregulowana przy pomocy subwencji krajowej winna być następnie utrzymywana w stanie odpowiednim do funduszy wyłożonych na jej budowę lub uregulowanie.

Wydział powiatowy sporządzi przy pomocy politycznej władzy powiatowej spis kopalń i kamieniołomów, nie mniej też

bnym synem Konrada K. sen., który urodził się w r. 1809 w Grand w Hanowerze, w r. 1841 z rodziną swą przybył do Beneschau, odtąd pozostał w Austrii i w r. 1880 w St. w Styrii umarł. Konrad K. sen. jeszcze w r. 1851 był w posiadaniu karty swojszczyzny miasta Grand w Hanowerze i hanowerskiego paszportu; poczynił on był już w r. 1874 kroki, by celem pozyskania obywatelstwa austr. wyjednać swe uwolnienie z pod związku państwowego hanowerskiego, obecnie pruskiego, które jednak do żadnego niedoprowadziły skutku.

W toku dochodzeń starostwo pow. w B. pismem z d. 31. marca 1884 r. odniosło się do starostwa obwodowego w Merfeld w Prusiech z zapytaniem, czy Konrad K. sen. lub Fryderyk K. otrzymali uwolnienie z pod pruskiego związku państwowego, na na co nadeszła odpowiedź, iż takowego nie otrzymali.

Gdy jednak potem Fryderyk K. wniósł o udzielenie sobie uwolnienia z pod pruskiego związku państw., odpowiedziano mu od król. pruskiej landratury Hildesheim dnia 21. paźdz. 1884 r., że ojciec jego przez przesiedlenie się swe w r. 1841 do Beneschau w Czechach i ze względu na to, iż odtąd do Hanoweru, względnie do Prus nie powrócił, ni też takie zachodzą okoliczności, z którychby wnosić można, iż zamierzał tam powrócić, według postanowień, jakie przed wejściem w życie ustawy rzeszy niemieckiej z 17. czerwca 1870 w prowincji Hanowerskiej obowiązywały, utracił przynależność państwową hanowerską, obecnie pruską; że przeto w ślad za tem Fryderyk K. w r. 1844 urodzony nigdy nie posiadał przynależności państwowej hanowerskiej, względnie pruskiej.

Fryderyk K., mniemając teraz, że jest już obywatelem austr., odniósł się do gminy K. o przyjęcie do związku swojszczyzny, a gdy mu to odmówiono, do starostwa pow. w B. z prośbą, by wybadano jego

prawo swojszczyzny, względnie, przydzielono go do pewnej gminy.

Na to oznajmiło mu starostwo pow. w B., że poprzód po myśli dekr. kanc. nadw. z 1. marca 1833 r. l. 10343 udać się musi do namiestnictwa o nabycie obywatelstwa austr.; poczem Fryderyk K. podaniem z d. 3. czerwca 1885 r. na podstawie swego zwyż 10letniego pobytu w gminie K. wniósł prośbę o dopuszczenie do wykonania przysięgi poddańczej.

Na to namiestnictwo w G. rezolucją z 6. czerwca 1885 r. l. 10343 prosiącemu oznajmiło, że prośbie jego o nadanie mu obywatelstwa austr. zadosyć uczynić nie można, z powodu, że nie przedłożył przyrzeczenia jakiej gminy tutejszej, przyjęcia go do związku gminnego.

W rekursie do minist. spr. wewn. wniesionym Fryderyk K. przedstawił, że obecnie żadnego nie posiada obywatelstwa państwowego, i że w razie utrzymania się zapatrywań w rekursowanej rezolucji wypowiedzianych, niemożliwym mu jest, uzyskać takowe, mianowicie austriackie, ponieważ trudno, by wobec jego niezamożności i wobec tego że ma rodzinę z czterech osób się składającą, którakolwiek gmina, w obawie przed ciężarem utrzymywania ich w razie ubóstwa, udzieliła mu przyrzeczenia żądanego.

Minist. spr. wewn. przychyliło się do jego rekursu, i „wobec zachodzących stosunków wyjątkowych“ nadało mu obywatelstwo austriackie. Zarazem minist. zauważyło, że względem przydzielenia jego i jego rodziny, według postanowień rozdziału III. ustawy o swojszczyźnie (o postępowaniu z przybłędami) z pozostawieniem toku instancji urzędować należy.

(Orzec. minist. spr. wewn. z 22. stycznia 1886 r. l. 18107).

Z. f. V.

Zasady orzeczeń władz centralnych.

Orzec. Trybunału administracyjnego.

91. [Ograniczenie toku instancji]. — Przeciw orzeczeniu wydanemu przez namiestnictwo w porozumieniu z wydziałem krajowym, nie można dalej odwoływać się do ministerstwa, chyba wyraźny przepis ustawy dalszego toku instancji dozwalał. — (Orz. Tr. adm. z 10. marca 1886 r. l. 723. — Budw. 2955).

92. [Do ust. galic. o dojazdach kolejowych z 15. kwietnia 1881 r. N. 46 dz. u. kraj.]. — Gdy rozchodzi się o rekonstrukcję, nie drogi powiatowej, lecz istniejącego jednak według jakościowej budowy wymogom ruchu nie odpowiedniego dojazdu, to rekonstrukcją taką nwać należy jako nową budowę (§ 2. pow. ust.), zkad też przytem ustawowe względy, dla budowy nowego dojazdu do dworca kolejowego lub do stacji decydujące, pod rozważę wzięte i zastosowane być powinny. — Obowiązkowi wybudowania dojazdu kolejowego dla miast i miasteczek stało się zadosyć, gdy doprowadzono do zetknięcia się z drogą do obrębu miasta lub miasteczka należąca. — (Orz. Tr. adm. z 18. lut. 1886 r. l. 370. — Budw. 2928).

93. [Do §. 23. ust. przem.]. — O ile rozchodzi się o kierownictwo robót nadziemnych w połączeniu z robotami różnych przemysłów budowniczych, a nie li tylko o podjęcie się robót należących do przemysłu murarskiego i ciesielskiego, to li tylko budowniczy do nich jest uprawnionym. (Orz. Tr. adm. z 18. lut. 1886 r. l. 482. — Budw. 2929).

94. [Do §§. 114. 115 i 121 now. przem.]. — Obowiązki przemysłowców pod względem wspierania zasłabłych pomocników, urządzone są postanowieniami §§. 114 i 121. now. prz. — Z postanowień tych nie można wprowadzić zobowiązania poszczególnego przemysłowca, by ponosił wprost i sam tylko koszta pielęgnowania w słabości. Powołanie się na ustęp 5. rozp. gub. z 13. sierpnia 1829 r. nie ma znaczenia, ponieważ przepis ten dawniejsze urządzenie przemysłu, w szcze-

przedsiębiorstw wyłącznie fabrycznych, tudzież przedsiębiorstw mających na celu eksploatację lasową, zużywających niezwykłym sposobem nieomycone drogi powiatowe i gminne. Na podstawie tego spisu przystąpi wydział powiatowy do wdrożenia sprawy celem oznaczenia osobnych datków, na rzecz dróg powyższych. Spis ten, niemniej też wykaz właścicieli a względnie przedsiębiorców obowiązanych do uiszczania pomienionych datków, bądź na mocy dobrowolnej ugody, bądź też na mocy prawomocnego orzeczenia wydanego przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, utrzymywac będzie wydział powiatowy w ciągłej ewidencji z uwzględnieniem zmian zaszyłych.

Dla funduszu dróg powiatowych Rada powiatowa winna corocznie uchwalić dotację w wysokości potrzebnej do prowadzenia rozpoczętej budowy tych dróg i do utrzymywania istniejących w dobrym stanie. Do funduszu dróg powiatowych wpływają nadto dochody z myta, ofiar dobrowolnych, datków z powodu niezwykłego zużycia drogi, subwencji krajowej i t. p. Jeżeli powyższe dochody mają specjalne przeznaczenie dla pewnej drogi lub dla pewnego przedmiotu drogowego, winny być w ca-

łości na ten cel zużyte. Do kosztów budowy dróg powiatowych, przyczyniac się mają gminy i obszary dworskie, przez które te drogi przechodzą, jeszcze osobno prestacjami w każdym poszczególnym wypadku, w którym Rada powiatowa, na mocy ustawy drogowej, tego zażąda i miarę prestacji, oraz sposób jej uiszczenia oznaczy.

W myśl postanowienia ustawy drogowej zwierzchność gminna razem z przełożonym obszaru dworskiego stanowią zarząd drogowy dla dróg gminnych, prowadzą cały techniczny i ekonomiczny zarząd tych dróg i odpowiadają za należyte wykonywanie tego zarządu. Ich obowiązkiem będzie odbywać konferencje w sprawach zarządu powyższego regularnie co dwa tygodnie, a nadto w miarę każdorazowej potrzeby. Co do sposobu i czasu odbywania tych konferencyj winno nastąpić porozumienie pomiędzy członkami zarządu drogowego. W braku porozumienia orzeka wydział powiatowy. Wszelkie uchwały powzięte i zarządzenia wydane przez zarząd dróg gminnych winny być zapisane do pamiętnika drogowego z uwidocznieniem dnia konferencji odbytej. W miejscowościach w których obszar dworski wcielony jest

do gminy, zakres działania przełożonego obszaru dworskiego przechodzi na reprezentację gminną.

Za podstawę do wykonywania robót i dostaw potrzebnych dla dróg gminnych służyć ma preliminarz drogowy który sporządzić winien Zarząd drogowy, podług wzorów i informacji udzielonych przez wydział powiatowy, na podstawie instrukcji Wydziału krajowego. Najpóźniej do dnia 15 grudnia każdego roku winien być sporządzony preliminarz zwykłych robót i dostaw w następnym roku wykonać się mających, łącznie z preliminarzem pokrycia potrzeb powyższych i przez dwa tygodnie złożony do przejrzenia przez kontrybuentów gminy i obszaru dworskiego. Preliminarze powyższe przedłożone być mają wydziałowi powiatowemu najpóźniej w dni 14 po ukończeniu terminu ich wyłożenia, a to celem wykonywania nadzoru.

Wydziałowi powiatowemu przedkładać ma zarząd dróg gminnych do zatwierdzenia także preliminarze nadzwyczajnych robót i dostaw drogowych, które w preliminarzu zwykłych robót i dostaw nie mogły być przewidziane a w ciągu roku wykonane być muszą. Dalej utrzymywac ma zarząd dróg gminnych kataster czyli stałą ewi-

gólności związek cechowy i stosunki li tylko jako wyjątki z pod tego związku dopuszczane, ma na oku, co obecnie już nie zachodzi. Dzisiaj obowiązek związków przemysłowych i przemysłowców, ponoszenia za pomocników przem. kosztów pielęgnowania, ocenionym być może li tylko na podstawie ustaw przem. obecnie obowiązujących, według tych zaś obowiązków taki cięży na kasach chorych, przy stowarzyszeniach urządzonych. — (Orz. Tr. adm z 12. marca 1886 r. l 721. — Budw. 2960).

95. [Do §§. 5. i 11. ust z 23. czerwca 1881 r. N. 62 dz pr. p.]. — Zalący się posiada upoważnienie do sprzedawania potraw, wraz z upoważnieniem do wyszynku wina i spirytuożów; sprawdzono jednak, że li tylko ostatni wykonywał, sprzedawaniem zaś potraw wcale się nie trndnił. Władza nie powinna tedy była ten wyszynk wódki uważać jako przemysł li tylko nbocnie przy wykonywaniu upoważnienia do sprzedawania potraw wykonywany, po myśli §. 5. ustępu 2 i §. 11 ustępn 4. pow. ust. — (Orz. Tr. adm. z 10 lut. 1886 r. l. 3415. — Bndw. 2910).

96 [Do §§. 5 i 11. tamże]. — Kwestja, czy wyszynk gorących napojów spirytusowych w przemyśle gospodnim i szynkarskim jako interes główny ma być nważanym, jest kwestją faktu. Wyszynk takich napojów, który w porównaniu do przedaży potraw w tym samym interesie gospodnim prowadzonej tylko całkiem drobny daje dochód, nie może jako interes główny być uważanym. — (Orz. Tr. a. z 17. lut. 1886 r. l 461. — Budw. 2924. 2925).

Orzeczenia ministerjalne.

97. [Granice rzemiosł]. — Krawcy są tak samo jak rękawicznicy uprawnieni do sporządzania spodni skórzanych z jakimkolwiek szwem, ponieważ krawcom, według natury ich rzemiosła nie można wzbronić sporządzania spodni z jakiegokolwiek materiału, a zatem także ze skóry, i z jakimkolwiek szwem, a znów rękawicznicy według dawnego zwyczaju również są nprawnieni do wyrabiania spodni skórzanych — (Orz. min. spr wewn. z 7.

dencję ilości i stanu dróg gminnych. inwentarz narzędzi drogowych służących do użytku miejscowego i wykaz miejscowej służby drogowej, tudzież rachunki roczne dochodów i wydatków miejscowego funduszu dróg gminnych. Podobne wykazy sporządzać i przedkładać ma wydział powiatowy co do dróg powiatowych Wydziałowi krajowemu.

W wykonywaniu prawa nadzoru wydział powiatowy obowiązany jest czuwać nad tem, ażeby drogi gminne w obrębie powiatu zostały uporządkowane i w dobrym stanie były utrzymywane.

W tym celu winien wydział powiatowy, nie tylko kierować czynnościami miejscowego zarządu drogowego, odnoszącemi się do budowy i utrzymywania dróg gminnych z uwzględnieniem stosunków miejscowych, ale także zorganizować i wykonywać stale kontrolę nad temi czynnościami, przedsiębrać w razie zaniedbania onych stosowne środki zaradcze i poruczać, w miarę uznanej potrzeby, nadzór nad poszczególne sprawy drogowe specjalnym delegatom. Dla tem lepszego nadzoru nad budową i utrzymywaniem dróg gminnych,

stycznia 1886 r. l. 19467. — Z. f. Verw. Nr. 23 z r. 1886).

98. [Do §. 14. ustępu 1. noweli przem.] Dowód uzdolnienia do rozpoczęcia przemysłu rękodzielniczego po myśli §. 14. ust 1. now. przem. można dostarczyć także kilkoletniem w drodze dochodzenia sprawdzonem zatrudnieniem w tymże przemyśle. — (Orz. min. spr. wewn. z 21. stycznia 1886 r. l. 19 522. — Z. f. V. n. 26. z r. 1886).

99. [Do §§. 99. 108. i 114. ust. przem.] — Zawieranie umów o naukę także ze strony takich przedsiębiorstw fabrycznych, które robiąc użytek z prawa z §. 108. ust. prz. do żadnego stowarzyszenia nie przystąpiły, w obec stowarzyszenia odnośnej przemysłowości nastąpić winno. — Przy zawarciu takich umów ustnych w obec stowarzyszenia, odnośne przedsiębiorstwo fabryczne jest obowiązane uiścić do kasy stowarzyszenia należytość za to postanowioną, nie ma jednak tego obowiązku przy zawarciu umów na piśmie. — Do uiszczenia stowarzyszeniu należytości od wyzwolenia, przedsiębiorstwo fabryczne, które do stow. nie przystąpiło, nie jest obowiązane. — (Orz. min. handlu z 18 stycznia 1886 r. l. 43138. — Z. f. V. str. 125 z r. 1886.)

STOWARZYSZENIA.

Kosowskie Towarzystwo prawnicze.

Dnia 6. listopada 1886 o 4tej godzinie po południu odbędzie się w lokalnościach c k. Sądu powiatowego w Kutach czterdzieste piąte zwyczajne walne zebranie kosowskiego Towarzystwa prawniczego na które Wydział Szanownych członków zaprasza.

Porządek dzienny: 1 Odczytanie protokołu z posiedzenia z 17. lipca 1886: 2. sprawozdanie z dziennika nstaw państwa za czas od 15. lipca do końca października Sprawozd. p. Grabski; 3. sprawozdanie z dziennika nstaw krajowych za czas od 1. kwietnia do końca października 1886 Sprawozd. p. Grabski; 4. sprawozdanie z dziennika rozporządzeń mini-

podzielić może wydział powiatowy cały obszar powiatu, na odpowiednie okręgi drogowe z jednej lub więcej miejscowości złożone i nadzór nad drogami gminnymi w tychże okręgach poruczać komitetom lub delegatom przez siebie mianowanym.

W szczególności winien wydział powiatowy czuwać nad czynnościami niezbędnymi do skutecznej administracji dróg gminnych, udzielać zarządom dróg gminnych potrzebnych wskazówek i być im pomocnym przez układanie i utrzymywanie przepisanych ewidencji, preliminarzy, rachunków itp., czuwać nad wzorowem i należytem wykonywaniem robót na drogach gminnych, nad zaprowadzeniem odpowiedniej służby drogowej itp.

Z początkiem każdego roku obowiązany jest wydział powiatowy zdawać sprawę Radzie powiatowej o zarządzonych przez siebie w roku ubiegłym środkach zmierzających do stopniowej poprawy dróg gminnych, tak ważniejszych jako też mniej ważnych, oraz o rezultatach osiągniętych w stanie dróg rzeczonych na skutek zarządzeń powyższych. Podobne sprawozdanie

sterstwa sprawiedliwości za czas od 15. lipca do końca października 1886. Sprawozdawca p. Kohmann; 5 Sprawozdanie z ogłoszonych przez c. k ministerstwo orzeczeń najwyższego trybunału sądowego Nr. 84 88. z r. 1885 i Nr. 93. 107 118 i 121. z r 1886. Sprawozd. p. Choynowski; 6. sprawozdanie z ogłoszonych przez c k. Ministerstwo orzeczeń trybunału kasacyjnego Nra 57, 58, 64, 65, 66, 67 i 68 z r. 1885. Sprawozd. p. Dorundiak; 7. wniośki członków.

Z Wydziału Towarzystwa prawniczego.

Kosów dnia 9 października 1886.

Prezes
Dr. Wurst.

Z wydziału:
Kohmann.

Pierwsze ogólne Stowarzyszenie urzędników austr. węg. monarchii.

W miesiącu wrześniu r. b. weszło 656 wniosków asekur. na 660.500 złr. kap. i 4100 złr. rent i wystawiono 475 polic na 473 800 złr. kap. i 2800 złr. rent. — W ubiegłych trzech kwartałach roku bież. zawarto 4107. umów asekuracyjnych na 4.367 800 złr., zapadło 474 polic na 433. 800 złr., a z premij przypadła suma 1,197 616 złr. do inkasowania, z czego suma 97.113 złr. na miesiąc wrzesień przypada. Ogólny stan ubezpieczeń życiowych przedstawiał z końcem września 49. 277 umów na 48,072.000 złr kap. i 232,000 złr. rent, a od początku działalności Stowarzyszenia zapadła do wypłaty jako kapitał ubezpieczony suma 6,081.200 złr. a. w.

WIADOMOŚCI POTOCZNE.

Perfumy fałszowane. W Cannes jeden z właścicieli fabryki perfum spotrzebowywa rocznie 70 000 kilogr. kwiatu pomarańczowego, tyleż liści różanych, 16.000 kwiatu jasmijnowego, 20.000 fiołków i 20 funtów innych kwiatów — oprócz mnóstwa kwiatów i liści pospolitych. Cyfry poważne, ale można mieć dopiero wówczas wyobrażenie o ich kolosalności,

przedkładane będzie także Wydziałowi krajowemu.

Na polityczne władze powiatowe regulamin drogowy wkłada także obowiązek, czuwania nad należyty stanem dróg w powiecie i użyczenia władzom i organom autonomicznym skutecznego poparcia i pomocy do wykonywania postanowień objętych ustawą drogową i regulaminem. W tym celu władze powiatowe będą utrzymywać się w ciągłej ewidencji o stanie nieerarialnych dróg publicznych w ich powiecie się znajdujących i o spostrzeżonych wadliwościach bezzwłocznie zawiadamiać właściwy zarząd względnie nadzór drogowy. Wreszcie powołuje regulamin drogowy władze publiczne do współdziałania przez zastosowanie w danych razach środków powyższych, o których traktuje osobny ostatni rozdział tego regulaminu. G. Lw.

jeżeli zauważymy, że dla otrzymania jednego kilogr. liści różanych, trzeba oberwać 5.000 krzaków, że 30.000 krzaków jaśminowych daje tylko 1.000 kilogr. kwiatu; że trzeba zasadzić 5.000 metrów fiołkami, aby ich zbierać tylko 1.000 kilogr. W żadnej też fabrykacji nie dzieje się tyle nadużyć co w perfumerji — bo materiał kosztowny i za fałszerstwo nie grozi żadna kara. Fabrykant oszukuje tylko elegantki i zbytnice, a nad temi aniołami nie czuwa kodeks handlowy. W Nicei i Cannes zbierają rocznie 25.000 kilogramów fiołków, z czego otrzymują tylko 6.000 kilogr. perfumów rzetelnych, reszta zaś sprzedawana pod temi samemi etykietami, t. j. drugie 6.000 kilogr., to perfumy fałszowane. To samo dzieje się z wodą pomarańczową: Cannes, Grasse i Nicea wyrabiają tej wody prawdziwej tylko 465.000 litrów, a wysyłają do stolic Europy, przeszło milion litrów. Niejedna elegantka nasza ani się domyśla, że myje swe lica wodą z marchwi lub szałwiji a może jeszcze z czegoś gorszego.

Przysłowia Perskie. Kłamstwo, które daje spokój duszy, lepsze jest, aniżeli prawda, która niepokój przynosi.

Rozumny nieprzyjaciół jest lepszy, jak przyjaciel głupi.

Gdzie wąż, tam i złoto; gdzie róża tam są i ciernie.

Głupiemu najlepiej nie odpowiadać, a na potwarce najlepsza kara, nie zwracać wcale uwagi.

Głupiec jest własnym nieprzyjacielem, jakże więc przyjacielem czyim być może.

Nierozumnego po tem poznasz, że się irtuje bez przyczyny, mówi nie w porę, każdemu ufa, zmienia się bez powodu, szuka takich którzy dlań nie licują, przyjaciela od nieprzyjaciela rozemnać nie umie.

Tajemnica jest twoim niewolnikiem dopóki ją utrzymujesz, skoro ją zdradzisz, wtedy stajesz się jej niewolnikiem

Ucho igły jest dość przestronnem dla dwóch przyjaciół, za to świat jest za mały dla dwóch nieprzyjaciół.

Trzy rzeczy przedłużają życie: dobre suknie, dobry dom, i dobra żona.

Obawiajcie się tego, który się was boi.

Przed przyjacielem odsłaniaj o tyle tylko swoje tajemnice, abys przy sprzeczce z nim nie żałował; tego i nie cierpiał na tem.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

(Z urzęd. „Gaz. Lw.“ po dzień 20. Października 1886 r.)

Mianowania: Prokuratorem państwa zastępca prokuratora Konstanty Wiczerzyk w Tarnopolu.

Wyszczególnienia: Członkowie senatu handlowego przy krakowskim sądzie krajowym Jerzy Goebel i Juliusz Grosse radcami cesarskimi.

Przeniesienia: Starosta Juliusz Kleberg z Trembowli do Łańcuta.

Opróżnione posady: Adjunkta przy sądzie krajowym w Krakowie. Podania do Prezydium sądu krajowego w Krakowie do 31. października r. b. (219).

PIERWSZY GALICYJSKI

ZAKŁAD

uniformowania pp. oficerów i urzędników
WE LWOWIE

rozpoczął swe przedsiębiorstwo w lokalnościach
urządzonych ku temu w domu

przy ulicy Kopernika l. 9. we Lwowie

(mieszczącym bióra ck. urzędu telegraficznego).

Sposób oznaczania naprzd stanu powietrza.

Uczynić to można jedynie za pomocą **Hygrometru** t. j. przez roślinny zegar ku rozpoznaniu pogody, który już 24 godzin naprzd stan pogody dokładnie zapowiada. Zegary takie bywają wprowadzicie w wielu miejscach sporządzane, jednakże jedynie prawdziwymi są Hygrometry rozsełane przez Stowarz. centralne (*Vereins-Centrale*) w **Frauentorf**, poczta Vilshofen w Bawarii. Mają one formę kształtnego zegara ściennego i są zarazem ładną i zajmującą ozdobą pokojową. Cena jest bardzo mierna, mianowicie po 2 marki za sztukę, zaś w eleganckiej skrzynce drewnianej o wierzchu szklanym 4 marki. 1—3

Oryginalne Singera maszyny

do szycia

na spłatę ratami

G. Neidlinger

Lwów ul. Kopernika l. 2.

Nakładem księgarni

J. A. Pelara (H. Czerny) w Rzeszowie

wyszło dzieło pod tytułem:

PODRĘCZNIK

Do Ustawy i Instrukcji Hipotecznej

ułożył

Alojzy Niemetz.

Wydanie drugie znacznie powiększone.

Cena egzemplarza l złr. 20 cent.,

z przesyłką poczt. l złr. 30 cent.

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

DZIEŁA

prof. Dra Leonarda Piętaka:

Prawo spadkowe rzymskie tom I. w cenie 5 złr.

O Towarzystwach zarob. i gospodarczych, 2 złr.

O giełdzie i czynnościach giełdowych, 1 złr. 20 ct.

O istotnych znamionach czynności kredytowych

i ich nieważności według ustawy lipcowej z r. 1877, 80 ct.

nabyć można u autora (Lwów, Pańska 16)

z przesyłką franko, tudzież w księgarni Seyfartha i Czajkowskiego we Lwowie

i innych księgarniach krajowych.

W Redakcji

„URZĘDNIKA I PRAWNIKA“

są następujące własne nakłady do nabycia:

Dr. Józef B. Oczapowski: O podatki-cowanie cudzoziemców w dopełnieniu i rozwinięciu §. 266 II. tomu Umiejętności skarbowej Raula. 1871 — cena 25 ct.

Tenże: Zakres i osnowa prawa politycznego czyli państwowego 1873 — cena 10 ct.

Józef Louis Wawel: Dawne prawo wekslowe polskie. 1872 — cena 25 ct.

Tenże: O prawem znaczeniu podpisów na wekslu. 1874 — cena 25 ct.

Tenże: O prawie rybołówstwa w Galicji 1879 — cena 25 ct.

Dr. J. Kleczyński: Okoliczności obciążające i łagodzące w obec sądów przysięgłych (Objaśnienie §. 322 postępowania karnego). 1874 — cena 25 ct.

Dr. E. Reben O postępowaniu dowodowym w postępowaniu w sprawach drobiazgowych. 1873 — cena 25 ct.

Dr. Ignacy Czernyński: Referat o Towarzystwach kredytowych przedstawiony „Wiecowi miejskiemu“ we Lwowie d. 15. i 16. sierpnia 1874 r. — cena 20 c.

Władysław Herold: Wpływ art. 14. 15. 16. ustawy zasadniczej państwa z dnia 21. grudnia 1867 r. Nr. 142. tudzież ustępu II. i VII. ustawy wyznaniowej z dnia 25 maja 1868 r. Nr. 49. Dz. u. p. na prawo publiczne, a względnie ustawę karną, tudzież na prawo prywatne, a w szczególności na ustawę małżeńską. 1875 — cena 25 ct.

Dr. Witold Załęski: O filozofji krytycznej Kanta w zastosowaniu do nauki prawa 1875 — cena 25 ct.

Dr. Antoni J. Dziedziewicz: Ustawa z dnia 8. marca 1876 r. l. 2. dz. ust. państw. o należnościach stemplowych i bezpośrednich, tudzież Rozporządzenie minist. skarbu z d. 31. marca 1875 r. l. 54 dotyczące wykonania tej ustawy. 1876 — cena 25 ct.

Tenże: Uszkodzenia osób na austriackich kolejach żelaznych. 1882 r. — cena 50 ct.

Dr. Iheringa: Walka o prawo; przełożył s p A. Matakiewicz. 1875 — cena 35 ct

Tegoż: Znaczenie prawa rzymskiego dla świata nowożytnego; przełożył Dr. R. Fried. 1877 — cena 20 ct

Tegoż: O tryngielcie; przełożył Dr. Wincenty Tarłowski. 1883 — cena 30 ct.

Dr. Stanisław Madejski: O zubożeniu włości w Galicji (De lege ferenda) 1877 — cena 25 ct.

Dr. Józef Rosenblatt: Kara więzienia i zakłady karne (wykład habilitacyjny). 1877 — cena 25 ct.

Dr. Gustaw Roszkowski: O znaczeniu encyklopedji i metodologii nauk prawnych. 1881 — cena 25 ct.

Dr. Julian Morelowski: Austrjackie prawo wojskowe 1885 r. — cena 50 ct.

Dr. Włodzim Demetrykiewicz: Opieka prawna w Austrii dla zabytków sztuki i pomników historycznych. Ze szczególnem uwzględnieniem stosunków galicyjskich 1885 r. — cena 25 ct.